

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

katedra občanského práva

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.

vedoucí diplomové práce

POSUDEK

diplomové práce Mgr. Bc. Petra Kaněry

„Věci“

Materie, kterou se autor rozhodl zpracovat v rámci své diplomové práce, patří nepopíratelně k nejzajímavějším, avšak zároveň též k nejnáročnějším tématům občanského práva. Je to téma samozřejmě hlavně teoretické, má však i mimořádně významné praktické stránky. Jeho řešení pak zákonitě dopadá i do dalších odvětví práva. Opačnou stránku těchto kladů dané látky představuje její mimořádná náročnost pro zpracování. To platí dvojnásob z toho důvodu, že právní úprava, která tvoří její předmět, doznala vydáním nového občanského zákoníku zásadních změn, a to změn, které se pro svá četná značně problematická legislativní řešení obtížně posuzují i zkušeným právníkům. Od počátku zde tedy byla obava, jak zpracování problematiky věci v pouhé diplomové práci nakonec dopadne.

Po přečtení předložené diplomové práce musím v primární všeobecné charakteristice konstatovat, že to dopadlo velmi dobře. Jakkoli bylo samozřejmě možné práci koncipovat i jinak, lze kladně hodnotit předně vhodné rozvržení výkladů, jehož konstrukci lze označit *cum grano salis* jako „genetickou“. To se projevuje ve čtyřech meritorních částech práce, z nichž první je označena jako historický exkurs a vývoj věci v právním smyslu. Jde o nepochybně logické a v zásadě správné označení, i když s tou výhradou, že výklad zde podaný se omezuje vlastně jen na římské právo a že naopak i celá druhá část práce, zařazená pod rubriku věci podle právní úpravy před účinností NOZ, je vlastně rovněž historickým výkladem. Na ten navazuje třetí část, která se věnuje věcem podle současné právní úpravy, aby poslední část práce poskytla pohled (alespoň potenciálně) do budoucna, tj. pohled na problematiku věci *de lege ferenda*, byť jen v některých aspektech.

Mám-li pokračovat ve výčtu kladů práce, zasluhuje vyzdvihnout snaha autora neomezovat se jen na popis zkoumané látky, ale i postihnout podstatu jejích problémů na

základě vlastního zamyšlení. Za nadprůměrnou lze označit dále znalost pramenů, které se zkoumaného předmětu týkají a s nimiž autor též nadprůměrně operuje (byť ne vždy při citaci důsledně identifikuje skutečného autora v rámci kolektivní práce). V neposlední řadě z formálního hlediska nelze opomenout ani velmi dobrý jazykový projev autora.

Podané kladné hodnocení na druhé straně nevyklučuje, a to zcela přirozeně, připomínky kritického charakteru. Ty se přitom formují jak na obecné úrovni, tak i na úrovni jednotlivostí. Obecné námitky vyvolává především soubor historických výkladů, které jsou přes svou řečenou užitečnost na jedné straně neúměrně dlouhé (cca třetina celé práce) a na druhé straně mnohdy naopak zjednodušující, resp. neúplné (přehlíží se například velmi významné novelizace občanského zákoníku vydaného v roce 1964, zejména ty z roku 1980 a následně pak některé z polistopadového období; co se týče drobností, přisuzuje se např. tomuto zákoníku, na str. 31, explicitní popření zásady *superficies solo cedit*, ačkoli ustanovení § 120 odst. 2 bylo do tohoto zákona zařazeno až drahnou dobu po jeho vydání, apod.). Pokud jde naproti tomu o aktuální právní úpravu, na jejím posuzování *de lege ferenda*, které je principiálně sympatické, mi poněkud vadí, že se zaměřuje spíše na podružné otázky týkajících se zvířat (jakkoli i já je mám, shodně s autorem, rád) a že přináší výsledky buď minimální (str. 59 až 71), anebo koneckonců žádné (zejm. str. 75). Přitom látky ke kritice je v občanském zákoníku více než dost, ať již se vezme za příklad samo pojmové vymezení věci v § 489, nebo její vysoce problematické široké pojetí, zejména pokud zahrnuje i práva. Z formálního hlediska pak v práci zasluhuje odsudek časté (někdy dokonce i několikanásobné) opakování téže myšlenky či téhož ustanovení.

Pokud jde o jednotlivosti, lze se ptát na leccos. Zde tedy jen namátkou. Nebylo to se vznikem účinnosti ABGB trochu jinak (str. 19)? Jak blíže vysvětlit paradoxy jelena a ryby (na str. 22 a 23)? Výklady o cenných papírech (na str. 44) se ukazují nejen nesprávné (což autor s ohledem na celou řadu názorů jiných autorů nemusí tušit), ale i zbytečné (což by autor tušit mohl). Pouze na povrchu zůstávají úvahy o dělení věcí individuálně a druhově určených na jedné straně a nezastupitelných a zastupitelných na straně druhé, a to i ve vztahu k otázce (ne)zastupitelnosti cenného papíru (str. 45 až 46).

Jakkoli to nemám ve zvyku, předkládám k účelům obhajoby následující výzvy k zamyšlení a otázky. Co není (kromě částí těla a zvířat) věcí, ač by to podle definice § 489 občanského zákoníku věc být měla? Která práva (absolutní a relativní) nejsou nehmotnou věcí, popřípadě zasluhují přinejmenším pochybnosti o správnosti chápat je jako věc? Jak je to s hromadnou věcí ve vztahu k jmění (str. 23), resp. k obchodnímu závodu (str. 55)? A konečně jak chápat z hlediska rozlišení nemovitých a movitých věcí liniové stavby, které

autor (při opomenutí novelizace občanského zákoníku) stále ztotožňuje s inženýrskými sítěmi?

Přes všechny uvedené námitky a položené otázky by nebylo správné hodnotit práci především v jejich světle, tj. negativně. Práce totiž jasně ukazuje, že si autor v souvislosti s jejím sepsáním osvojil široké poznatky o zkoumané problematice, že prokázal schopnost se v těchto poznacích bezpečně orientovat, jakož je i nejen utřídit, ale též adekvátním způsobem prezentovat. Předloženou diplomovou práci tedy hodnotím kladně a doporučuji, aby byla připuštěna k obhajobě.

V Praze dne 30. dubna 2017

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.